

Midt i danmarkshistorien - og alt det uden om den

Tidligere rigsantikvar Olaf Olsen var et fyrtårn i dansk arkæologi og historie. Nu er hans erindringer udgivet. De, der færdes i miljøet, vil elske bogen. Andre er tæt på at drukne i de mange navne.

ERINDRINGER

Christian Rimestad
cr@jfmедier.dk

ANMELDelse: I juni 1992 fik rigsantikvar Olaf Olsen fortjentmedaljen Ingenio et arti. En medalje, den danske regent siden 1841 har kunnet tildele fremtrædende danske og udenlandske videnskabsmænd og kunstnere.

Tildelingerne hører bestemt ikke til hverdagsbegivenhederne. Dronning Margrethe har i sine 45 år på tronen blot uddelt Ingenio et arti et par og tyve gange.

Med medaljen følger en forpligtelse:

Modtageren skal indsende en levnedsskildring til Ordenskapitlet - institutionen, der forvalter det danske ordensvæsen.

Olaf Olsen gik snart i gang med at skrive. Netop i juni 1995 skiftede han stillingen som rigsantikvar ud med en pensionist-tilværelse på gården på Alrø i Horsens Fjord, der blev hans og hans hustru Rikkens fristed. Han havde dog stadig mange gøremål, og der kom til at gå 16 år, inden han i 2008 satte det sidste punktum i fortællingen om et på alle måder mangfoldigt liv.

I november 2015 døde Olaf Olsen. Men beretningen, han skrev om sit liv, var ikke glemt. Rikke Agnete Olsen og sønnen Morten Olsen tog initiativ til at få erindringerne udgivet - og meget oplagt sagde Aarhus-forlaget Wormianum, bedst kendt for det historiske tidsskrift Skalk, ja til at påtage sig opgaven.

Går kronologisk frem

Bogen bærer den prunkløse titel "Mit levned".

Det skal man dog ikke lade sig snyde af. Olaf Olsen har været omkring mere end de fleste, og i historiske kredse er han nærmest et begreb.

Han starter sin beretning med den enkle konstatering: "Jeg er født den 7. juni 1928". Herfra skrider historien kronologisk frem: Student (ikke den flittigste af slagsen), studier på Københavns Universitet med historie som hovedfag og geografi som bifag (sidstnævnte ikke så meget af lyst, men fordi det var mest praktisk), studentermedhjælper på Nationalmuseet med efterfølgende fastansættelse og herfra i 1971 til Aar-

Dronning Margrethe er blandt de mange, som holdt af og respekterede Olaf Olsen. De to havde bl.a. et tæt samarbejde omkring Bjørn Nørgaards gobeliner til Christiansborg. Dronningen var da også til stede, da Olaf Olsen i november 2014 fik den ærefulde Ragna Rask-Nielsens Grundforskningspris. Foto: David Leth Williams/Scanpix

hus og en professor-stilling på Moesgaard.

Undervejs foldede Olaf Olsen sine talenter ud og blev en kendt skikkelse i det historiske miljø. Ambitionerne var dog ikke til at blive rigsarkivar, da den legendariske P.V. Glob i 1981 forlod den prestigefyldte stilling. Men efter opfordring fra mange kolleger søgte han alligevel, og fra 1. marts 1981 var arbejdsstedet igen Nationalmuseet.

Museer, ringborge og klostre

Alt sammen imens Olaf Olsen sætter sine mange spor - så mange, at kun nogle af dem kan nævnes her: de første undersøgelser af forgængerne til de danske landsbykirker, udgravningen af vikingeskibene i Roskilde Fjord og efterfølgende opførelse af Vikingeskibsmuseet i Roskilde, undersøgelserne af de danske ringborge, først og fremmest Fyrkat.

I Aarhus-årene bl.a. udgravningerne af Øm Kloster og arbejdet med at samle historien om middelalderen i en række danske byer, bl.a. Ribe, Viborg, Odense, Svendborg, Aarhus og Horsens.

Og så tiden som rigsantikvar, der placerede Olaf Olsen centralt i fornyelsen af

Olaf Olsen (i.m.) har kendte brødre. Erling Olsen (t.h.) blev professor og minister, mens Sverre Olsen (t.v.) skabte sig en karriere som bankmand. Dette foto fra juli 1983 er med i bogen, der ellers ikke ligefrem overbebyrder sin læser med illustrationer. Foto: Kurt Petersen/Scanpix

Nationalmuseet med bl.a. ny forhal, Bjørn Nørgaards gobeliner til Christiansborg og redigeringen af den danmarkshistorie, Gyldendal og Politikens Forlag udgav sammen i 80'erne.

En god kollega fandt undervejs på at kalde Olaf Olsen for "Pamper-Olsen", for han var her og der og alle vegne.

Han tæller selv i 1987 og 1995 sine bestyrelsesposter og medlemskaber af komiteer op til knap 80. Og han noterer i sin beretning, at "jeg i dag knap kan åbne Kraks Blå Bog, uden at jeg næsten på hvert eneste opslag møder mindst én person, som jeg på den ene eller anden måde har haft personlig forbindelse med".

Og netop her ligger forklaringen på, at man som ikke-historiker kan føle sig udenfor. For hold kæft, hvor er der mange navne.

Et par årgange af danske historikere, arkæologer og museumsfolk har Olaf Olsen haft tæt inde på livet, og rigtig mange af dem får nogle (ikke altid venlige) linjer med på vejen.

Da Olaf Olsen i juni 1995 takkede af som rigsantikvar og leder af Nationalmuseet, fejrede museets medarbejdere ham ved på den sidste arbejdsdag at "bortføre" ham i en kopi af et gammelt skib, der lagde til ved Holmens Kirke. Herfra blev han sejlet til Stormbroen, hvor han - mens politi holdt trafikken tilbage - krydsede diagonalt over til Nationalmuseet. Det havde han ønsket at gøre hver morgen i sin tid som museets leder, når han gik til museet fra sin lejlighed på Christianshavn. Foto: Keld Navntoft/Scanpix

Desuden er det tydeligt, at hovedpersonen næppe har forfattet sin livshistorie med henblik på en bog som "Mit levned".

Igen og igen henviser han til, at det og det har han skrevet om i anden sammenhæng.

Som f.eks. en længere mindetale over P.V. Glob, hvor vi får at vide, at Olaf Olsen har brugt måneder på at sætte sine ord sammen.

Om konklusionerne opfordrer han direkte læseren til at dømme selv, men det er urealistisk lidt svært, når man ikke lige har et større historisk bibliotek ved hånden med bl.a. 1986-årbogen fra Videnskaberne selskab, hvori mindetalen er aftrykt.

Alt i alt gør det udgivelsen til en blandet oplevelse. De, der er inde i miljøet, vil elske den. Vi andre må tage "Mit levned" for de gode og lune historier, den også rummer mange af- og som inspiration til at læse videre.

ERINDRINGER

★★★★★

FORFATTER: Olaf Olsen
TITEL: "Mit levned"
Forlaget Wormianum